

مقاله پژوهشی

نیازهای نوجوانان در رابطه والد - فرزندی، یک مطالعه کیفی

حمیده محمدی نسب*، محمدعلی مظاهری تهرانی**، مرتضی رضایی زاده***، محمود حیدری****
تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۷/۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۳/۲۶

چکیده

نوجوانی یکی از دوره‌های مهم زندگی است. پژوهش حاضر به بررسی نیازهای نوجوانان ۱۱-۱۴ ساله ایرانی در رابطه با والدین‌شان می‌پردازد. این پژوهش از نوع کیفی و با رویکرد پدیدارشناسی تفسیری بود. جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های باز نیمه ساختار یافته با نوجوانان ۱۱ تا ۱۴ سال دبیرستان‌های شهر تهران در طول زمستان ۱۳۹۷ صورت گرفت. برای تعیین حجم نمونه از روش رسیدن به اشباع استفاده شد. ۲۴ نوجوان با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و تا رسیدن به اشباع مصاحبه با آنها ادامه یافت. سپس مکالمات ضبط و دست‌نویس شده با استفاده از تحلیل مضمون مورد تجزیه و تحلیل محتوایی قرار گرفته است. حاصل این تحلیل ۶ مضمون اصلی شامل نیاز به محیط دلگرم کننده و مشوق، دادن آزادی‌های با نظارت برای کسب هویت، نیاز به پذیرفته شدن بی قید و شرط، پرداختن به عواطف و هیجانات و رابطه امن و در دسترس با والدین بوده است که هر یک بین ۴ تا ۶ مضمون فرعی را نیز دربر گرفتند. مصاحبه با نوجوانان، به ۶ نیاز اساسی آنان در رابطه با والدین‌شان رسید. یافته‌های این مطالعه نشان داد که از منظر نوجوانان، داشتن رابطه خانوادگی همراه با امنیت، صمیمیت، شادی، پذیرش و آزادی از مهمترین نیازهایی است که در این دوره زندگی دارند و به رسمیت شناختن این نیازها از سمت والدین می‌تواند به نوجوانان کمک کند تا عبور سالمی همراه با رضایت و سلامت روان از این دوره زندگی داشته باشند. همچنین به روانشناسان و مشاوران و سایر افراد و سازمان‌هایی که با نوجوانان و مسائل آنها در ارتباط هستند برای طراحی پروتکل‌های مداخلاتی جهت بهبود رابطه والد و نوجوان کمک می‌کند.

واژگان کلیدی: پژوهش کیفی، نوجوانی، رابطه والد-نوجوان، نیازهای نوجوان، تحلیل مضمون

* دانشجوی دکتری روانشناسی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

Hamideh.mohammady7@gmail.com

** استاد دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

*** استادیار دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

**** دانشیار دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

مقدمه

نوجوانی دوره‌ی منحصر به فرد انتقال است که با تغییرات جسمانی، روانی و اجتماعی همراه است. علاوه بر این تغییرات کشف هویت نیز از جمله مهمترین ویژگی‌های این دوره محسوب می‌شود (شک^۱ و دوو^۲، ۲۰۲۰). نوجوان‌ها به تدریج که در این دوره سنی پیش می‌روند نیازهای-شان نسبت به دوران کودکی تغییر می‌کند، نیاز به استقلال‌شان بیشتر می‌شود و به دنبال ساختن خودپنداره و ارزش‌های‌شان می‌روند که این فرایند منجر به تغییر در خانواده نیز خواهد شد (مستروودورس^۳، گرف^۴، دیکوویس^۵، میوس^۶ و برانج^۷، ۲۰۲۰).

ورود به این دوره، نوجوانان و والدین را به چالش می‌کشد. نوجوانان ممکن است والدین را سخت‌گیرتر و کنترل‌کننده‌تر از پیش ادراک کنند و والدین نوجوان‌ها را بی‌مسئولیت و سرکش بدانند و این نوجوان و والدین را با چالش‌هایی روبه‌رو می‌کند که چگونه مجدد به مسئولیت‌های خود سازمان داده و روابط خانوادگی خود را تنظیم کنند (مستروودورس و همکاران، ۲۰۱۸).

والدین در آغاز نمی‌توانند درک کنند که چرا فرزند نوجوان آنها دوست دارد از فعالیت‌های خانواده فرار کند تا با دوستانش باشد و از این رفتار نوجوان خود بسیار مضطرب می‌شوند. آنها میان خود و نوجوان‌شان شکاف عمیقی می‌بینند و احساس خطر می‌کنند (آیکین^۸ و آیکین^۸، ۲۰۱۷). این تعارضات اگر بیش از حد باشد برای بهزیستی و انطباق‌یابی روانی-اجتماعی نوجوانان خطر محسوب می‌شود، نوجوان تصور می‌کند، والدین درکی از او و نیازهایش ندارند و این موجب کاهش نزدیکی بین او و والدینش خواهد شد (گوسیس^۹ و پالما^{۱۰}، ۲۰۲۱).

مرور ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد خانواده و رابطه والد-فرزند تأثیر قدرتمندی در سلامت روان نوجوانان دارند. این روابط می‌توانند به عنوان زمینه‌ی خرد اجتماعی تلقی شوند که دیگران مهم در آن به نحوی بازخوردی از خود را ارائه می‌دهند که پشتیبان رشد روانی-اجتماعی نسل

-
- 1 Shek
  - 2 Due
  - 3 Mastrotheodoros
  - 4 Graaff
  - 5 Dekovic
  - 6 Meeus
  - 7 Branje
  - 8 Aikin
  - 9 Goisis
  - 10 Palma

جوان به خصوص در انتقال از دوره کودکی به نوجوانی و از نوجوانی به اوایل بزرگسالی است (کوپکه و دنیسن، ۲۰۱۲). در واقع صمیمیت، رابطه عاطفی، حمایت عاطفی همراه با نظارت و هدایت والدین با کاهش احتمال رفتارهای پرخطر در نوجوانان رابطه دارد (گالامبوس^۱، بارکر^۲ و آلمیدا^۳، ۲۰۰۳) و اختلافات شدید در خانواده موجب مشکلات هیجانی و رفتاری در نوجوانان می‌شود. مطالعات انجام شده در این زمینه به چالش‌ها و راه‌حلهایی اشاره کرده‌اند که بیشتر آنها معطوف به روش‌های فرزندپروری و تأثیرات آنها بر مدیریت رفتار نوجوان است (شک و دوو، ۲۰۲۰). با این وجود متاسفانه پاسخ واضحی برای اینکه والدین بدانند چطور چالش‌های این دوران را پشت سر بگذارند، وجود ندارند و پژوهش‌های کیفی بسیار محدودی در مورد شناسایی نیازهای نوجوان در رابطه با والدین‌شان وجود دارد. از این حیث والدین از نیازهای عمیق نوجوانان باخبر نیستند و این موضوع می‌تواند عاملی برای پیش آمدن اختلافات خانوادگی در این دوره سنی باشد (دی جنودی^۴، برانج^۵ و میوس^۶، ۲۰۰۹).

والدین و نوجوانان ایرانی نیز از این موضوع مستثنی نیستند آنها نیز با مشکلاتی از این دست در روابطشان مواجه می‌شوند که می‌تواند سلامت روانی آنها را تحت تأثیر قرار دهد. اهمیت رابطه والد-نوجوان و نقش آن در سلامت روانی نوجوانان از یک سو، و لزوم ارتقای این رابطه به منظور کاهش تنش و درگیری‌های بین والد و نوجوان از دیگر سو؛ و نیز اینکه سنگ بنای هر گونه اقدام پیش‌گیرانه و یا مداخلاتی شناسایی دقیق مشکلات مورد نظر و نیازهای موجود است لذا بررسی حاضر درصدد ارزیابی و شناسایی جامع نیازمندی‌های رابطه والد-نوجوان با بهره‌گیری از روش کیفی است. که در این راستا پرسش زیر مطرح می‌شود: نوجوانان ایرانی ملزومات رابطه خوب نوجوان-والد را چگونه توصیف می‌کنند؟

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: بررسی حاضر به روش کیفی و با رویکرد پدیدارشناسی تفسیری^۷ استفاده شده است. مشارکت‌کنندگان پژوهش نوجوانان دبیرستان‌های شهر تهران در

1. Galambos
2. Barker
3. Almeida
4. De Goede
5. Branje
6. Meeus
7. Hermeneutic phenomenology

طول زمستان ۱۳۹۷ بودند. برای انتخاب نمونه روش نمونه‌گیری هدفمند^۱ به کار گرفته شد. ملاک-های ورود شامل: تحصیل در مقطع دبیرستان، دامنه سنی ۱۱-۱۴ سال، نداشتن اختلال روانی و جسمانی حاد بود. برای تعیین حجم نمونه از روش رسیدن به اشباع استفاده شد که طی آن ۲۴ نوجوان با روش نمونه‌گیری هدفمند داده‌ها را به اشباع رساندند و پس از آن طی مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته مورد جدیدی مطرح نشد.

ابزارها و روند اجرا: برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. به طور میانگین، مدت زمان انجام مصاحبه‌ها ۵۵ دقیقه طول کشید، که کوتاه‌ترین و بلندترین مصاحبه، به ترتیب ۶۴ و ۴۸ دقیقه طول کشید. زمان مصاحبه‌ها محدودیتی نداشت و بسته به مطالب مطرح شده توسط شرکت‌کنندگان تعیین شد و مکان انجام مصاحبه، مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی جان و تن در منطقه یک شهر تهران بود.

در مصاحبه‌های کیفی سوالات کلی و باز درباره نیازهای آنها در رابطه با والدینشان پرسیده شد. این مصاحبه‌ها ضمن کسب اجازه از شرکت‌کنندگان با گوشی هوشمند ضبط می‌شد و حین ضبط مصاحبه‌ها، حالات، زبان شفاهی و احساسات مشارکت‌کنندگان نیز مشاهده و یادداشت-برداری شد. مسائل اخلاقی لحاظ شده در پژوهش شامل: کسب رضایت آگاهانه از مشارکت-کنندگان، ضبط محتوای مصاحبه‌ها، اطمینان به محرمانه بودن اطلاعات، استفاده از کُد عددی به جای نام آن‌ها و حذف مصاحبه‌های ضبط شده، بیان هدف مطالعه، نحوه همکاری، فواید و معایب شرکت در پژوهش روش‌های جمع‌آوری و ضبط داده‌ها، نقش پژوهشگر و مشارکت‌کنندگان در پژوهش، تأمین آسودگی و خلوت در مدت همکاری، داشتن حق کناره‌گیری مشارکت‌کنندگان از پژوهش در زمان دلخواه و در اختیار قرار دادن نتایج در صورت درخواست مشارکت‌کنندگان پس از پیاده‌سازی مصاحبه‌های ضبط شده بر روی کاغذ می‌شد. عبارات پیاده‌شده با به‌کارگیری تحلیل مضمون^۲ تحلیل و بررسی شد. در این مرحله پس از حذف مضامین مشابه و تکراری، ۶ مضمون اصلی^۳ به دست آمد که هر کدام دارای ۴ تا ۶ زیرمضمون^۴ بودند. برای سنجش اعتبار^۵ از ۳

- 1 . Purposive sampling
- 2 . Thematic analysis
- 3 . Finally theme
- 4 . Sub-theme
- 5 . Credibility

صاحب‌نظر حوزه خانواده و روان‌شناس نوجوان به‌عنوان داور متخصص برای بازنگری و تأیید تحلیل برگزیده شدند.

یافته‌های پژوهش

تحلیل محتوای کیفی با استفاده از تحلیل مضمون یکی از روش‌های پژوهش کیفی است. پس از اتمام هر مصاحبه، متن مصاحبه با دقت پیاده‌سازی شده و توسط پژوهشگر تجزیه و تحلیل شد. در اولین مرحله از کدگذاری بعد از مرور چندباره متن پیاده‌شده حاصل از مصاحبه، شواهد گفتاری از متن استخراج شده و در مرحله بعدی معنا یا مفهوم درک شده از هر جمله یا عبارت استخراج شد. در جدول ۲ به عنوان مثال چند جمله و عبارت و معنای استخراج شده گزارش شده است.

جدول ۱: مثال‌های انتخاب شده از جملات مهم شرکت‌کنندگان در پژوهش فرمول‌بندی مفاهیم انتقالی هر یک از آنها

کدگذاری باز (مفهوم)	نمونه داده خام (شواهد معنادار)
<ul style="list-style-type: none"> - توجه مثبت به دستاوردها - داشتن زمان‌های خانوادگی - با هم بودن بیشتر 	<p>زمان‌هایی که مثلاً من کارنامه می‌گرفتم، خیلی خوب می‌شدم مثلاً پدر و مادرم خوشحال می‌شدند، به من افتخار می‌کردند اون لحظه‌ها رو خیلی دوست دارم. و زمان‌هایی که من با اونها سفر می‌کنم، اونها هم مثل من خوشحال اند.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - همراه بودن - پذیرش بی قید و شرط - فضا امن ایجاد کردن 	<p>پدر و مادر بهتره ما رو درک کنن، حرف هامون رو بشنون، باورمون داشته باشن، بغل کنن، همراه باشن، بگن مرسی که پیش مایی، با هم دعوا نکنن، ناراحت نشن و ....</p>
<ul style="list-style-type: none"> - حضور فیزیکی و روانی بیشتر - صحبت درباره احساسات و دغدغه‌ها - وقت گذاشتن بیشتر برای خانواده 	<p>دوست دارم پدرم بیشتر خونه باشه. البته هست ولی چون زیاد برای خودش نیست، دوست داره فوتبال ببینه یا از موبایلش استفاده کنه. ولی وقت کامل برای ما نداره. از خونه می‌ره و شب میاد و می‌خوابه. زیاد با ما نیست. کار خانوادگی ما زیاد نیست. شاید با هم بیرون بریم ولی در همون زمان هم اونقدر به پدرم زنگ می‌زنند که به‌سره به‌گوشه وایساده و با تلفن صحبت میکنه.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - به رسمیت شناختن نوجوان - عدم کنترل افراطی 	<p>مثلاً من خیلی بیرون نمی‌رم ولی اگر در ماه دو دفعه بیرون برم و به کاری رو انجام ندم مادرم می‌گه تو که همیشه با دوستات بیرونی. کلاً مادرم نسبت به هم سن و سال‌هام قدر منو نمیدونه.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - حمایت عاطفی و اجتماعی از نوجوان 	<p>اگر آدم با مامانش دوست باشه یک سری از مشکلات برایش پیش نیاد. یا حداقل مادر آدم پشتیبانش هست.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - عدم محدودیت‌های سخت‌گیرانه 	<p>یکی این که پدرم اصلاً نمی‌ذاره من بیرون برم از خونه. یعنی همین که خودم می‌رم مدرسه و میام برایش کافیه. اصلاً نمی‌ذاره که با دوستم بیرون برم و این خیلی منو اذیت می‌کنه.</p>

همانطور که در جدول ۲ قابل درک است، پژوهشگر نهایت سعی خود را مبنی بر فرمول‌بندی عبارت‌ها داشته است تا مفهوم استخراج شده حداکثر ارتباط منطقی و عقلایی را داشته باشد. ۳۰ مضمون فرعی و ۶ مضمون اصلی استخراج شده در جریان تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها، در جدول ۳ ارائه شده‌اند.

جدول ۳: مضامین اصلی و مضامین فرعی پژوهش

مضامین اصلی	تعداد مضمون- های فرعی	مضامین فرعی
نیاز به محیط دلگرم‌کننده و مشوق	۷	<ul style="list-style-type: none"> ▪ نیاز به داشتن تعامل های خانوادگی ▪ نیاز به داشتن تعامل مثبت ▪ نیاز به داشتن فضای خانوادگی شاد و پویا ▪ نیاز به وجود شوخ طبعی در رابطه با والدین ▪ نیاز به ادراک رابطه مثبت میان والدین ▪ نیاز به تشویق شدن از سمت والدین برای کارهای کوچک ▪ نیاز به احترام به علاقه‌مندی های آنها از سوی والدین
دادن آزادی‌های با نظارت برای کسب هویت	۶	<ul style="list-style-type: none"> ▪ نیاز به داشتن آزادی ▪ نیاز به تجربه کردن فرصت های تازه ▪ نیاز به داشتن حق انتخاب ▪ دادن فرصت اشتباه کردن به نوجوان ▪ نیاز به وجود مرز های انعطاف پذیر خانوادگی ▪ نیاز به داشتن حریم خصوصی
آگاهی یافتن والدین از ویژگی‌ها و نیازهای دوران نوجوانی	۵	<ul style="list-style-type: none"> ▪ نزدیک شدن ذهنیت والدین به جهان بینی نوجوان ▪ نیاز به درک شدن نیازها و هیجانات ▪ اجتناب از شنیدن نصیحت و کنترل شدن ▪ به رسمیت شناخته شدن از سمت والدین ▪ نیاز به مورد مشورت قرار گرفتن
نیاز به پذیرفته شدن بی قید و شرط	۴	<ul style="list-style-type: none"> ▪ نیاز به پذیرش والدین زمان وجود هیجانات منفی ▪ نیاز به پذیرفته شدن همان‌گونه که هستند ▪ نیاز به والدین پذیرا به جای سرزنشگر ▪ نیاز به اینکه سطح انتظارات والدین با توانایی نوجوان همسو شود
پرداختن به عواطف و هیجانات	۴	<ul style="list-style-type: none"> ▪ نیاز به داشتن فضای امن برای حرف زدن ▪ نیاز به گفتگو درباره احساسات ▪ نیاز به ابراز محبت کلامی و فیزیکی ▪ کمک به تنظیم هیجانی
رابطه امن و در دسترس با والدین	۴	<ul style="list-style-type: none"> ▪ نیاز به داشتن امنیت در رابطه ▪ نیاز به همراهی و حمایت از سمت والدین ▪ نیاز به داشتن گفتگو های دو طرفه ▪ نیاز به داشتن رابطه صمیمی با والدین

مضمون‌های اصلی اکتشافی در رابطه با نیاز نوجوان در رابطه با والدین شامل: نیاز به محیط دلگرم‌کننده و مشوق، دادن آزادی‌های با نظارت برای کسب هویت، آگاهی یافتن والدین از ویژگی‌ها و نیازهای دوران نوجوانی، نیاز به پذیرفته شدن بی قید و شرط، پرداختن به عواطف و هیجانات و رابطه امن و در دسترس با والدین بود. در زیر هر یک از شش مضمون اصلی و مضمون‌های فرعی آن به اختصار شرح داده می‌شود.

۱- نیاز به محیط دلگرم‌کننده و مشوق

اولین طبقه است که بیشترین کدها را نیز به خود اختصاص داده و شامل ۸ مضمون فرعی دیگر است. این طبقه نشان‌گر نیاز نوجوان‌ها به داشتن محیطی خانوادگی است که در آن رابطه ای مثبت و دلگرم‌کننده میان والدین و نوجوان وجود دارد، والدین به توانمندی‌ها و استعدادهای نوجوان توجه می‌کنند و آنها را تشویق می‌کنند، از علاقه‌مندی‌های آنها حمایت می‌کنند، با شوخ طبعی فضای خانه را تلطیف می‌کنند و در تمام شرایط احترام نوجوان را حفظ می‌کنند و به نوجوان کمک می‌کنند تا در راستای استعدادهای خودش قرار بگیرد. به بخشی از مصاحبه ای که با نوجوان-ها صورت گرفت اشاره می‌شود: "اکثراً وقتی خونه باشه هم، کاری با هم انجام نمی‌دیم. چند شبی یه که دیر میاد و خیلی بدتره. انگار اصلاً کسی خونه نیست. شاید خیلی وقتها بعد از ظهرها خونه نباشه ولی از یه ساعتی به بعد نبودش واقعا حس می‌شه و دلیلش اینه که عادت کردیم که باشه." (نظر یک نوجوان دختر ۱۴ ساله)، "رابطه پدر و مادر با هم خیلی مهمه چون اگر با هم دعوا کنن به بچه فکرهای بد دست می‌ده پدر مادر با هم وقت بذارن که بچه خوشحال شه بابا و مامانم با هم مشکلی ندارن" (نظر یک نوجوان پسر ۱۳ ساله).

۲- دادن آزادی‌های با نظارت برای کسب هویت

دادن آزادی به همراه نظارت نیز یک مضمون پر رنگ بود که از مصاحبه‌ها استخراج شد. در این مصاحبه‌ها بارها به موضوع آزادی اشاره شد به نظر می‌رسید نوجوان‌ها در حالی که به فضایی برای آزادانه فعالیت کردن نیاز دارند از سوی دیگر مراقبت والدین را نیز می‌طلبند، نیاز به داشتن آزادی، نیاز به تجربه کردن فرصت‌های تازه، نیاز به داشتن حق انتخاب برای انتخاب رشته، پوشش و ... فرصت اشتباه کردن و آزمون و خطا داشتن، نیاز به وجود مرزهای خانوادگی و داشتن حریم خصوصی مضمون‌های فرعی این مقوله هستند. به برخی از گفته‌های نوجوان‌ها که نیازشان به آزادی را بیان می‌کند اشاره می‌شود:

"گفتم: اجازه هست من با خاله بروم، اون داره می‌ره تولد؟ -نه، با خاله کجا می‌خوای بری؟ کنار مادر و پدرت باش یا مثلا اجازه نمی‌داد برم که شادی من کامل بشه. مدام استرس داشتم، مدام بدنم می‌لرزید" (دختر نوجوان ۱۴ ساله)، "بابام از مادرم خیلی منطقی‌تر هست. یعنی مثلا فرصت انتخاب می‌ده و مجبور نمی‌کنه و نمی‌خواد خواسته‌ی خودش رو به کرسی بشونه یا به جایی راهنمایی می‌کنه ولی بالاخره تو میتونی چیزی رو که خودت می‌خوای رو انتخاب کنی" (پسر نوجوان ۱۴ ساله)، "من انتظار دارم به بارم که نمرم بد میشه بگه فدای سرت پیش میاد درکم کنه به جای اینکه همش بکن نکن کنه" (دختر نوجوان ۱۵ ساله).

۳- آگاهی یافتن والدین از ویژگی‌ها و نیازهای دوران نوجوانی

یکی دیگر از مضمون‌های استخراج شده از مصاحبه‌ها، آگاهی یافتن والدین از ویژگی‌ها و نیازهای دوران نوجوانی بود که خود از ۵ مضمون فرعی نزدیک شدن ذهنیت والدین به جهان‌بینی نوجوان، نیاز به درک شدن نیازها و هیجانات، اجتناب از شنیدن نصیحت و کنترل شدن، به رسمیت شناخته شدن از سمت والدین و نیاز به مورد مشورت قرار گرفتن، تشکیل شده است. برای هر یک از این مضامین مثال‌هایی آورده شده است: "من احساس می‌کنم براشون یه موجود ناشناخته‌ام اونا میخوان من شبیه‌شون فکر کنم و زندگی کنم من نمی‌خوام برای همین هست همش دعوامون میشه" (نوجوان دختر ۱۴ ساله)، "بابام اینها هنوز قدیمی فکر می‌کنند امروزی نیستن به یه چیزایی گیر میدن که مال نسل خودشونه" (نوجوان پسر ۱۳ ساله).

۴- نیاز به پذیرفته شدن بی‌قید و شرط

پاسخ مصاحبه‌شوندگان، پژوهشگران این مطالعه را به مضمون‌های دیگری تحت عنوان "نیاز به پذیرفته شدن بی‌قید و شرط" رهنمون کرد که شامل چهار مضمون فرعی است: نیاز به پذیرش والدین زمان وجود هیجانات منفی، نیاز به پذیرفته شدن همان‌گونه که هستند، نیاز به والدین پذیرا به جای سرزنشگر، نیاز به اینکه سطح انتظارات والدین با توانایی نوجوان همسو شود. بخشی از گفته نوجوان‌ها آورده می‌شود: "من خودم حالم بده عصبی می‌شم یه لحظه مامانم به جای اینکه حال منو خوب کنه خودش تا سه روز باهام قهره" (پسر نوجوان ۱۳ ساله)، "من توی خونه احساس میکنم بقیه قرمز یعنی شبیه هم هستن من آبی ام اونا میخوان منو قرمز کنند اگر قرمز نشم بخوام آبی بمونم با من مشکل دارند نمی‌خوان منو همینطوری قبول کنند" (دختر نوجوان ۱۴ ساله)، "من بهترین بازیکن تیم فوتبال مونم که مربی‌م چند بار پیشنهاد داده برم توی یه باشگاه بهتر بازی

کنم ولی بابام فقط گیر داده به درس یکی از نمره هام خراب شه دائم غز میزنه و سرزنش می‌کنه" (نوجوان پسر ۱۴ ساله).

۵- پرداختن به عواطف و هیجانات

پرداختن به عواطف و هیجانات یکی از مضمون‌هایی بود که از پاسخ مصاحبه‌شوندگان دریافت شد. این مضمون به این اشاره دارد که والد و نوجوان به احساسات عمیق یکدیگر پردازند این مضمون شامل چهار مضمون فرعی نیاز به داشتن فضای امن برای حرف زدن، نیاز به گفتگو درباره احساسات، نیاز به ابراز محبت کلامی و فیزیکی و کمک به تنظیم هیجانی می‌باشد. بخشی از مصاحبه نوجوان‌ها که به این مضمون اشاره می‌کند:

" من به مامانم اعتماد دارم هرچی بهش بگم بین خودمون میمونه و اون هوای منو داره ولی دوستم اینطوری نیست اصلا نمی‌تونه با مادرش حرف بزنه بعضی موقع‌ها اونم با مامان من درد و دل می‌کنه" (نوجوان دختر ۱۴ ساله). " بعضی وقت‌ها دلم می‌خواد باهاشون درد و دل کنم مامانم گوش میده سعی می‌کنه آروم کنه ولی کم پیش میاد بهش از حس هام بگم" (نوجوان پسر ۱۴ ساله). " داشتم که میره سمت مامانم فشارش میده بغلش میکنه هیچی نمیگه ولی وقتی من میرم کنارش به صورتش دست بزدم و بغلش کنم می‌گه برو اونور" (نوجوان دختر ۱۴ ساله).

۶- رابطه امن و در دسترس با والدین

رابطه امن و در دسترس با والدین مثل اینکه هر زمان که نیاز داشتند بتوانند از کمک والدین بهره ببرند نیز به عنوان یکی از مضمون‌های اصلی نیازهای نوجوان از والدینش مورد اشاره قرار گرفت که خود شامل چهار مضمون فرعی " نیاز به داشتن امنیت در رابطه، نیاز به همراهی و حمایت از سمت والدین، نیاز به داشتن گفتگوهای دو طرفه و نیاز به داشتن رابطه صمیمی با والدین می‌باشد. " من تکلیفم توی رابطه با بابام معلوم نیست به بار حالش خوبه وقتی به چیزی بهش میگی چیزی نمیگه به بار دیگه سر همون موضوع جنگ و دعوا راه میندازه" (نوجوان پسر ۱۳ ساله). " من با خالم خیلی راحتم چون به حرفام گوش میده و مطمئنم به هیچکس نمیگه ولی این حس رو با مامانم ندارم اصلا باهاش راحت نیستم" (نوجوان دختر ۱۳ ساله). " من اینو خیلی بین دوستام میبینم اونایی که پدر و مادرشون در جریان هستن که اینا دوست پسر دارن خیلی خیال‌شون راحت‌تره خیلی تو رابطه با پسر اعتماد بنفش دارن چون می‌دونن مامان و باباشون هواشون رو دارن" (نوجوان دختر ۱۴ ساله). " من با بابام زیاد حرف می‌زنم چون خیلی باحاله از خاطراتش تعریف می‌کنه کلا پایه است گیر نمی‌ده" (نوجوان پسر ۱۲ ساله).

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی حاضر در صدد پاسخ به سوال ملزومات رابطه والد-نوجوان از دید نوجوانان ۱۱ تا ۱۴ ساله ایرانی است. در یک جمع بندی کلی، یافته‌های به دست آمده از بررسی حاضر بیان‌گر آن بود که نوجوانان ایرانی رابطه مطلوب والد-نوجوان را در حیطه‌های مختلفی جستجو می‌کنند. نتایج حاصل از مصاحبه‌ها نشان داد که نیازها و خواسته‌های نوجوانان در رابطه با والدین‌شان، شش مضمون اصلی و حدود سی مضمون فرعی، طبق آنچه در بخش یافته‌ها ارائه شد، را در بر می‌گیرد. داشتن تعاملات خانوادگی، فضای مثبت و شاد، شوخ طبعی و مورد احترام بودن در فضای خانواده از جمله مهمترین نیازهایی بود که در مصاحبه از زبان نوجوان شنیده شد. پژوهش‌ها نیز گواه بر این‌اند که تجارب مثبت خانوادگی و رابطه‌ی مثبت با والدین با سطح رضایت از زندگی و سلامت روان در کودکان و نوجوانان ارتباط نیرومندی دارد. در مطالعه‌ای بر روی دانش‌آموزان پایه‌های ۸، ۹، ۱۰ و ۱۲؛ رابطه‌ی بین تجارب مثبت خانوادگی و رضایت از زندگی، قوی‌تر از رابطه‌ی بین تجارب مثبت با همسالان و تجارب مثبت تحصیلی با سطح رضایت از زندگی بود (دیو و هیوبنر، ۱۹۹۴). کیفیت محیط زندگی (نیکرسون و ناگل^۱، ۲۰۰۵)، وجود برنامه‌های شاد خانوادگی (سولدو^۲ و هیوبنر^۳، ۲۰۰۴)، وجود تعامل‌های خانوادگی با کیفیت بالا، حمایت عاطفی، تشویق نوجوان و توجه به علاقه‌مندی‌های وی نیز موجب می‌شود نوجوان با علائم کمتری از افسردگی و اضطراب وارد دوران بزرگسالی شود (جانسون^۴ و گالامبوز^۵، ۲۰۱۴؛ رادینو^۶، فرگوسن^۷ و هاروود^۸؛ مون^۹ و رائو^{۱۰}، ۲۰۱۰).

نوجوانان ایرانی بر این باورند که به شکل افراطی توسط والدین کنترل می‌شوند و در رابطه با مسائلی که مربوط به خودشان است، حق انتخاب ندارند و مورد مشورت قرار نمی‌گیرند. در این رابطه می‌توان گفت که بسیاری از والدین نگرانی خود در زمینه درگیر شدن فرزندان نوجوان به

-
- 1 Nickerson & Nagle
  - 2 Suldo
  - 3 Huebner
  - 4 Johnson
  - 5 Galambos
  - 6 Raudino
  - 7 Fergusson
  - 8 John Horwood
  - 9 Moon
  - 10 Rao

رفتارهای پرخطر (مانند مصرف سیگار، الکل، رانندگی خطرناک، رفتارهای پرخطر جنسی و غیره) را به شکل کنترل مستقیم و افراطی نشان می‌دهند و شاید به همین دلیل است که نوجوان این احساس را دارد که بیش از حد تحت کنترل قرار دارد و از آزادی‌هایی که حق خود می‌داند محروم است، به اندازه کافی به او بها داده نمی‌شود و به عنوان فردی مستقل به او نگریسته نمی‌شود. در این رابطه در فرهنگ‌های سنتی و از جمله کشور ما والدین اغلب سعی دارند با القای ویژگی‌های خود به فرزندان نوجوان، به هدایت و کنترل آن‌ها بپردازند اما بر مبنای نظریه روانی-اجتماعی اریکسون هویت جویی و کسب خودمختاری یکی از ویژگی‌های بهنجار دوره نوجوانی است (ماری، ۲۰۲۰) که می‌بایست روال طبیعی خود را طی کند. نوجوان به علت دست‌یابی به مهارت‌های شناختی تازه و رشد تفکرش برای خود حق‌هایی را قائل می‌شود که تا پیش از این متصور نبود و ایجاد فضایی که به او کمک کند استقلال خود را در رابطه با والدین تجربه کند به رشد شخصیت و بهزیستی او کمک شایانی خواهد کرد (کانسکی^۲، روزک^۳ و آلن، ۲۰۱۷؛ هیل^۴ و هولمبک^۵، ۱۹۸۶؛ کاگیتیکی باسی^۶، ۲۰۱۷).

بسیاری از اوقات آنچه که والدین و نوجوان‌شان را به چالش می‌اندازد ریشه در ویژگی‌هایی دارد که به دلیلی بلوغ جسمانی و هیجانی و شناختی ایجاد می‌شود آنچه که در گفتار نوجوانان بسیار شنیده می‌شود حاکی از همین عدم شناخت والدین از ویژگی‌ها و نیازهای آن‌ها در این دوران از زندگی‌شان است لذا آگاهی یافتن والدین از ویژگی‌ها و نیازهای دوران نوجوانی می‌تواند گواه بر میل و نیاز نوجوان به پذیرفته شدن ویژگی‌های‌شان از سمت والدین باشد که این نیاز همسو با پژوهش توکیچ-میلاکووی^۷، گلتز^۸ و پچنیک^۹ (۲۰۱۸) می‌باشد، به نظر می‌رسد آن‌ها تغییراتی را در خود احساس می‌کنند که نمی‌توانند آن‌ها را مدیریت کنند و نگران‌اند این تغییرات موجب از دست دادن مهر والدین‌شان شود از این رو می‌خواهند با درک شدن از سمت والدین هم مسیر خود را

1 Maree

2 Kansky

3 Ruzek

4 Hill

5 Holmbeck

6 Kağıtçıbaşı

7 Tokić Milaković

8 Glatz

9 Pećnik

پیش روند و هم از محبت والدین محروم نشوند (رهکار فرشی^۱، ولی زاده^۲، رسولی^۳، لیز^۴، لویز^۵، کلیری^۶، ۲۰۱۹). نوجوان خود را همه توان می بیند، پوسته من جدیدی که دارد می سازد ضعیف است و انتقاد و نصیحت را تهدید و خطری برای بودنش ادراک می کند از همین رو در مقابل نصیحت حالت دفاعی می گیرد و از سوی دیگر او به توانایی هایی دست پیدا کرده است که از درون احساس می کند قدرت تجزیه و تحلیل دارد و می تواند مسائلیش را حل کند اما والدین به دلیل اضطرابشان گاهی این توانمندی را نادیده می گیرند و این موجب می شود نوجوان احساس کند از سمت پدر و مادرش به رسمیت شناخته نمی شود (ابرت^۷، اینفورنا^۸ و لادر^۹، ۲۰۱۹). در نهایت باید اشاره کرد والدینی که با آگاهی و شناخت ویژگی های خاص مربوط به دوران نوجوانی خودشان را آماده این دوره از زندگی فرزندشان می کنند نسبت به والدینی که این آمادگی را در خود ایجاد نمی کنند راحت تر می توانند التهاب های ناشی از این دوره را مدیریت کنند و رابطه با کیفیت با فرزندشان را حفظ کنند (برانژ^{۱۰}، ۲۰۱۸).

نوجوان باید احساس کند برای چیزی که هست دوست داشته می شود نه چیزی که انجام می دهد (ماکری-بوتساری^{۱۱}، ۲۰۱۵). چنانچه والدین بتوانند ظرفیت پذیرش هیجانات منفی نوجوان-شان را در خود ایجاد کنند به نوجوان کمک می کنند تا بتواند تصویر مطلوبی از خودش بسازد و در رابطه با والدینش درگیر احساس گناه و ترس نشود (واتسون^{۱۲} و گرینبرگ^{۱۳}، ۲۰۱۷). دوره نوجوانی زمانی است که فرد به دنبال پیدا کردن خودش است و نیاز به والدینی حمایت گر و همراه دارد تا بتواند این مسیر پر التهاب را راحت تر بگذراند. دینر^{۱۴}، اوشی^{۱۵} و لوکاس^{۱۶} (۲۰۰۳) در

- 1 Rahkar Farshi
- 2 Valizadeh
- 3 Rassouli
- 4 Lees
- 5 Lopez
- 6 Cleary
- 7 Ebbert
- 8 Infurna
- 9 Luthar
- 10 Branje
- 11 Makri-Botsari
- 12 Watson
- 13 Greenberg
- 14 Diener
- 15 Oishi
- 16 Lucas

پژوهش خود نشان داد که نوجوان هایی که از سمت والدین خود بسیار مورد انتقاد و سرزنش قرار می‌گرفتند از عزت نفس پایین‌تری نسبت به همسالان خود برخوردار بودند و همینطور نوجوان هایی که در راستای علاقه مندی های خودشان پیش رفتند و تشویق شدند به مراتب رضایت از زندگی بالاتری نسبت به نوجوان‌هایی که به دنبال ارضای انتظارات والدین بودند، داشتند.

هیجان‌ها و عواطف جزء مهمترین سازه‌های شکل‌گیری روان به شمار می‌روند (گرینبرگ، ۲۰۰۲). طبق نظریه خانواده درمانی هیجان‌مدار به خدمت گرفتن و توانمند ساختن والدین برای همراهی و همدلی با هیجان‌های نوجوان‌شان، به فرزندان‌شان برای کنار آمدن و یا بهبود چالش‌های عاطفی و رفتاری‌شان کمک می‌کند (سابی و لافرانس^۱، ۲۰۱۸). بیان احساسات منفی در یک فضای بی‌قضاوت و پذیرنده شکلی از گفتگو عمیق در رابطه است که می‌تواند والد و نوجوان را به فضای عمیق درونی هم نزدیک کند و موجب بهبود و ارتقا روابط آنها شود. نتایج مطالعات فردریک^۲، مانسینی^۳، لوب^۴ (۲۰۱۹)، ماین^۵، لوقید^۶، دیسلا^۷ و کاشی^۸ (۲۰۱۹)، دیسلا، کاشی و بویاجیان^۹ (۲۰۱۹)، نشان می‌دهد نوجوان‌هایی که بیشتر از احساسات‌شان صحبت می‌کنند و والدینی که فضایی را برای بیان هیجان‌های نوجوان‌شان ایجاد می‌کنند در تنظیم هیجان‌ات موفق ترند و هیجان‌های مثبت بیشتری را تجربه می‌کنند.

بالبی (۱۹۸۲، ۱۹۹۶) در تئوری خودش بیان کرد، والدین پاسخگو که به نیاز فرزندان خود حساس هستند می‌توانند پایگاه امنی برای فرزندان خود به ویژه در دوران نوجوانی باشند. در دوران نوجوانی این امنیت برای نوجوان از طریق حمایت از استقلالش و حفظ رابطه در دسترس و با کیفیت با وی تامین می‌شود (بکر- استول^{۱۰}، فرمر-بامبیک^{۱۱}، وارتنر^{۱۲}، زیمرمن^{۱۳} و گروسمن^{۱۴}،

- 1 Sabey and Lafrance
- 2 Fredrick
- 3 Mancini
- 4 Luebbe
- 5 Main
- 6 Lougheed
- 7 Disla
- 8 Kashi
- 9 Boyajian-
- 10 Becker-Stoll
- 11 Fremmer-Bombik
- 12 Wartner
- 13 Zimmermann
- 14 Grossmann

۲۰۰۸؛ برینر^۱، مت-گان^۲، بلانگر^۳ و ویپل^۴، ۲۰۱۴؛ گروسمن، گروسمن، کندلر^۵ و زیمرمن، ۲۰۰۸). کوهن^۶ و کرنس^۷ (۲۰۱۸) نیز در فراتحلیلی که اجرا کردند، نشان دادند والدینی که میزان پاسخگویی و پشتیبانی بالاتری دارند و از راهکارهای کنترل‌گرانه کمتری استفاده می‌کنند، نوجوان-های دلبسته‌تری دارند که می‌توانند هیجانات منفی خود را به خوبی تنظیم کنند و همچنین والتر^۸ و شنارگلان^۹ (۲۰۱۷) بیان کردند آگاهی والدین برای جلوگیری از احساسات و نگرش منفی نوجوانان در مورد خودشان مهم است و آنها به همراه متخصصین می‌توانند به فرزندان‌شان در گسترش بیشتر رفتارهای ارتقاءبخش سلامت کمک کنند.

لازم به ذکر است که این بررسی محدود به نوجوانان ۱۱ تا ۱۴ ساله شهر تهران بوده است؛ این احتمال وجود دارد که نیازمندی‌های رابطه والد-نوجوان در خرده فرهنگ‌های ایران زمین متفاوت از شهر تهران باشد لذا در این رابطه یک پژوهش مقایسه‌ای با لحاظ کردن ملاحظات فرهنگی و نیز تکمیل کردن یافته‌های به دست آمده از روش کیفی با بررسی‌های کمی می‌تواند درک جامع‌تری از نیازهای نوجوانان ایرانی در رابطه با والدین فراهم کند.

منابع

1. Aikin, N. & Aikin, P. (2019). Hold Me Tight/Let Me Go Enrichment Program for Families and Teens. *Encyclopedia of Couple and Family Therapy*, pp. 1389-1393.
2. Becker-Stoll, F., Fremmer-Bombik, E., Wartner, U., Zimmermann, P., & Grossmann, K. E. (2008). Is attachment at ages 1, 6 and 16 related to autonomy and relatedness behavior of adolescents in interaction towards their mothers?. *International Journal of Behavioral Development*, 32(5), pp. 372-380.
3. Bernier, A., Matte- Gagné, C., Bélanger, M. È., & Whipple, N. (2014). Taking stock of two decades of attachment transmission gap: Broadening the assessment of maternal behavior. *Child development*, 85(5), pp. 1852-1865.
4. Bowlby, J. (1970). Disruption of affectional bonds and its effects on behavior. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 2(2), pp. 75-86.

-
- 1 Bernier
  - 2 Matte-Gagne
  - 3 Belanger
  - 4 Whipple
  - 5 Kindler
  - 6 Koehn
  - 7 Kerns
  - 8 Walter
  - 9 Shenaar-Golan

5. Bowlby, J. (1982). Attachment. Attachment and Loss, vol. 1. New York: Basic. *Universality of Human Social Attachment*, 225.
6. Branje, S. (2018). Development of parent–adolescent relationships: Conflict interactions as a mechanism of change. *Child Development Perspectives*, 12(3), pp. 171-176.
7. Crone, E. A., van Duijvenvoorde, A. C., & Peper, J. S. (2016). Annual Research Review: Neural contributions to risk- taking in adolescence–developmental changes and individual differences. *Journal of child psychology and psychiatry*, 57(3), pp. 353-368.
8. De Goede, I. H., Branje, S. J., & Meeus, W. H. (2009). Developmental changes in adolescents' perceptions of relationships with their parents. *Journal of Youth and Adolescence*, 38(1), pp. 75-88.
9. Dew, T., & Huebner, E. S. (1994). Adolescents' perceived quality of life: An exploratory investigation. *Journal of School Psychology*, 32, 185-199.
10. Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. (2003). Personality, culture, and subjective well-being: Emotional and cognitive evaluations of life. *Annual review of psychology*, 54(1), pp. 403-425.
11. Disla, J., Main, A., Kashi, S., & Boyajian, J. (2019). The effect of mothers' emotion- related responses to adolescent disclosures and adolescent perspective taking on the timing of future disclosures. *Social Development*, 28(3), pp. 657-673.
12. Ebbert, A. M., Infurna, F. J., & Luthar, S. S. (2019). Mapping developmental changes in perceived parent–adolescent relationship quality throughout middle school and high school. *Development and psychopathology*, 31(4), pp. 1541-1556.
13. Erriu, M., Cimino, S., & Cerniglia, L. (2020). The Role of Family Relationships in Eating Disorders in Adolescents: A Narrative Review. *Behavioral Sciences*, 10(4), p. 71.
14. Fredrick, J. W., Mancini, K. J., & Luebke, A. M. (2019). Maternal enhancing responses to adolescents' positive affect: Associations with adolescents' positive affect regulation and depression. *Social Development*, 28(2), pp. 290-305.
15. Galambos, N. L., Barker, E. T., & Almeida, D. M. (2003). Parents do matter: Trajectories of change in externalizing and internalizing problems in early adolescence. *Child development*, 74(2), pp. 578-594.
16. Greenberg, L. S. (2002). Integrating an emotion-focused approach to treatment into psychotherapy integration. *Journal of Psychotherapy integration*, 12(2), p. 154.
17. Grossmann, K., Grossmann, K. E., Kindler, H., & Zimmermann, P. (2008). A wider view of attachment and exploration: The influence of mothers and fathers on the development of psychological security from infancy to young adulthood.
18. Hill, J. P., & Holmbeck, G. N. (1986). Attachment and autonomy during adolescence. *Annals of child development*, 3(45), pp. 145-189.

19. Johnson, M. D., & Galambos, N. L. (2014). Paths to intimate relationship quality from parent-adolescent relations and mental health. *Journal of Marriage and Family*, 76(1), pp. 145-160.
20. Kağıtçıbaşı, Ç. (2017). Psychology and culture construct "autonomy". In *Autonomy in Adolescent Development* (pp. 193-214). Psychology Press.
21. Kansky, J., Ruzek, E., & Allen, J. (2017). Observing adolescent relationships: Autonomy processes in parent, peer, and romantic partner interactions. In *Autonomy in Adolescent Development* (pp. 49-68). Psychology Press.
22. Kessler, R. C., Berglund, P., Demler, O., Jin, R., Merikangas, K. R., & Walters, E. E. (2005). Lifetime prevalence and age-of-onset distributions of DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Archives of general psychiatry*, 62(6), pp. 593-602.
23. Koehn, A. J., & Kerns, K. A. (2018). Parent-child attachment: Meta-analysis of associations with parenting behaviors in middle childhood and adolescence. *Attachment & Human Development*, 20(4), pp. 378-405.
24. Koepke, S., & Denissen, J. J. (2012). Dynamics of identity development and separation-individuation in parent-child relationships during adolescence and emerging adulthood-A conceptual integration. *Developmental Review*, 32(1), pp. 67-88.
25. Loeber, R., Farrington, D. P., Stouthamer-Loeber, M., & Van Kammen, W. B. (1998). *Antisocial behavior and mental health problems: Explanatory factors in childhood and adolescence*. Psychology Press.
26. Lozano, R., Naghavi, M., Foreman, K., Lim, S., Shibuya, K., Aboyans, V., ... & AlMazroa, M. A. (2012). Global and regional mortality from 235 causes of death for 20 age groups in 1990 and 2010: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2010. *The lancet*, 380(9859), pp. 2095-2128.
27. Main, A., Lougheed, J. P., Disla, J., & Kashi, S. (2019). Timing of adolescent emotional disclosures: The role of maternal emotions and adolescent age. *Emotion*, 19(5), p. 829.
28. Maree, J. G. (2020). The psychosocial development theory of Erik Erikson: critical overview. *Early Child Development and Care*, 1-15.
29. Moon, S. S., & Rao, U. (2010). Youth-family, youth-school relationship, and depression. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 27(2), pp. 115-131.
30. Nickerson, A., & Nagle, R. J. (2005). Parent and peer attachment in late childhood and early adolescence. *Journal of Early Adolescence*, 25 (2), 223-249.
31. Raudino, A., Fergusson, D. M., & Horwood, L. J. (2013). The quality of parent/child relationships in adolescence is associated with poor adult psychosocial adjustment. *Journal of adolescence*, 36(2), pp. 331-340.
32. Shek, D. T. (1998). Adolescent positive mental health and psychological symptoms: A longitudinal study in a Chinese context. *Psychologia: An International Journal of Psychology in the Orient*.
33. Shek, D. T., & Dou, D. (2020). Perceived parenting and parent-child relational qualities in fathers and mothers: Longitudinal findings based on Hong Kong

- adolescents. *International journal of environmental research and public health*, 17(11), 4083.
34. Stafford, M., Kuh, D. L., Gale, C. R., Mishra, G., & Richards, M. (2016). Parent-child relationships and offspring's positive mental wellbeing from adolescence to early older age. *The journal of positive psychology*, 11(3), pp. 326-337.
  35. Strahan, E. J., Stillar, A., Files, N., Nash, P., Scarborough, J., Connors, L., ... & Orr, E. S. (2017). Increasing parental self-efficacy with emotion-focused family therapy for eating disorders: A process model. *Person-Centered & Experiential Psychotherapies*, 16(3), pp. 256-269.
  36. Suldo, S. M., & Huebner, E. S. (2004). The role of life satisfaction in the relationship between authoritative parenting dimensions and adolescent problem behavior. *Social indicators research*, 66(1-2), pp. 165-195.
  37. Tillman, K. H., & Miller, B. (2017). The role of family relationships in the psychological wellbeing of interracial dating adolescents. *Social Science Research*, 65, pp. 240-252.
  38. Tokić Milaković, A., Glatz, T., & Pećnik, N. (2018). How do parents facilitate or inhibit adolescent disclosure? The role of adolescents' psychological needs satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 35(8), pp. 1118-1138.
  39. Walter, O., & Shenaar-Golan, V. (2017). Effect of the parent-adolescent relationship on adolescent boys' body image and subjective well-being. *American Journal of Men's Health*, 11(4), pp. 920-929.
  40. Watson, J. C., & Greenberg, L. S. (2017). *Emotion-focused therapy for generalized anxiety*. American Psychological Association.
  41. Yuen, C. X., Fuligni, A. J., Gonzales, N., & Telzer, E. H. (2018). Family first? The costs and benefits of family centrality for adolescents with high-conflict families. *Journal of youth and adolescence*, 47(2), pp. 245-259.
  42. Gittins, C. B., & Hunt, C. (2019). Parental behavioural control in adolescence: How does it affect self-esteem and self-criticism. *Journal of adolescence*, 73, 26-35.
  43. Rahkar Farshi, M., Valizadeh, L., Zamanzadeh, V., Rassouli, M., Lees, D., Lopez, V., & Cleary, M. (2019). A Qualitative Study of Iranian Parents' Experiences of Interacting with Their Adolescent Children. *Journal of Transcultural Nursing*, 30(6), 569-575.
  44. Branje, S. (2018). Development of parent-adolescent relationships: Conflict interactions as a mechanism of change. *Child Development Perspectives*, 12(3), 171-176.
  45. Makri-Botsari, E. (2015). Adolescents' unconditional acceptance by parents and teachers and educational outcomes: A structural model of gender differences. *Journal of Adolescence*, 43, 50-62.

The needs of adolescents in parent-child relationship, a qualitative study

Hamideh Mohammadi-nasab

Phd candidate of Psychology, Shahid Beheshti Univeristy.

Hamideh.mohammady7@gmail.com

MohammadAli Mazaheri, Tehrani

Professor of Faculty of Education and Psychology, Shahid Beheshti Univeristy

Morteza Rezaeizadeh,

Assistant Professor of Faculty of Education and Psychology, Shahid Beheshti Univeristy

Mahmoud Heidari

Associate Professor of Faculty of Education and Psychology, Shahid Beheshti Univeristy

Abstract

Adolescence is one of the critical stages of life. The present study aims to investigate the needs of adolescents aged 11-14 years in their relationship with their parents. This research was qualitative and with a hermeneutic phenomenology approach. The data collection was performed by interviewing adolescents 11 – 14 aged was carried out until reaching saturation. 24 adolescents were selected by purposive sampling method and interviews were continued until saturation was reached. After that, the recordings of interviews were transcribed and analyzed by thematic analysis method. The analyses revealed 6 themes including warm and encouraging atmosphere, freedoms accompanied by supervision, unconditional acceptance, receiving attention to one's emotions, and secure and accessible relationship with parents. Each theme consisted of 4 to 6 subthemes. The findings of this study showed that from the perspective of adolescents, having a family relationship with security, intimacy, happiness, acceptance, and freedom is one of the most important needs in this period of life, and recognition of these needs by parents can help adolescents to have a healthy transition through this stage of life with satisfaction and mental health. It also helps psychologists and counselors and other individuals and organizations involved with adolescents and their problems to design intervention protocols to improve the parent-adolescent relationship

Keywords: Qualitative research, adolescence, parent-adolescent relationship, adolescent needs, Thematic analysis.